

Na plesu.

„Le zaigraj nam, godec,
Zaplešemo da spet,
Saj zdaj v predpustnem časi
Norčav je celi svet!“

S plesalkami plesalci
V kolo se zavrte,
Gore jim mlada lica
Oči se jim žare.

Med njimi se vrtiva,
Objemaš me tesno —
Ah, svet norčav ostane
Vso večnost naj tako . . .

Kristina.

Življenje japonskega ženstva v višjih slojih.

Pokorščina je že od nekedaj glavni gonilni stroj japonskega socialnega mehanizma; celó prvi minister smatra svojo sveto dolžnostjo, da je za cesarjem z brezpogojno pokorščino vdan svojemu očetu, če ga še ima. Že iz mladih nog zabičuje se Japonki, in naj si bo še tako visocega rodu, po dvajsetkrat na dan, da se mora koncentrovati njeno življenje okoli treh dolžnostij pokorščine in sicer: dokler je samica, bodi pokorna svojemu očetu, kot soproga svojemu možu, v slučaju vdovstva pa svojemu najstarejemu sinu.

Japonka se omoži le na ukaz svojega očeta. Kadar jej oče predlaga ženina, sta jej na razpolago samo dve poti, namreč: ali ga vzame, ali pa ostane samica. Po ljubezni se ne vpraša, zakoni, na podlagi srčnih čuvstev, so izključeni, kajti Japonka še celo s sorodnim možkim osobjem sme občevati le pod tem pogojem, če je kedo drugi poleg. V višjih slojevih in posebno v starih rodovinah se pa sploh ne sme zabavati z nobenim možkim.

Ali . . . „Ljubezen je bila, ljubezen še bo“, to velja tudi v Japoncih. Čeprav trde stariši, da njih hčerke nimajo sreča, vendar to nič ne pomaga, kakor vemo i me Evropejke!

Pa uboga Japonka! Če ljubi, ljubi brez vsacega upanja in še potoziti ne more nikomur! Niti pri lastnej materi ne more in ne sme iskati tolažbe, nema resignacija, to je konec njenega čuvstvovanja! In če noče ubogo bitje do konca dnij zvesto ostati brezupnej ljubavi, tedaj mora vsprejeti moža, katerega so jej preskrbeli stariši.

Japonska dekleta može se navadno s 17 leti in sicer je mož navadno bogat, imeniten, pošten, če je možno mora se ponašati s prednikijunaki. Ženin pošlje nevesti in njenej obitelji običajna darila, mlada ženska

z impozantnim spremstvom gre v hišo svojega soproga, kjer pijeta po starej šegi iz treh posvečenih čaš, v novejem času pa menjata celó prstane po evropskejši šegi.

„Medenih“ mesecev nimajo tam v nobeni letnej dobi, kajti z drugim jutrom začne se za ženo življenje, polno samozatajevanja in resignacije; ona ne izgublja samo svojega imena, ampak vso svojo voljo, skratka vso svojo prejšnjo individualiteto. Svojim starišem, bratom in sestram mora se celó odtujiti. Njene največje dolžnosti se identifikujejo vse v jedni in ta je, da lepša eksistenco svojega soproga, kar je prav za prav le možno, če ga ljubi. Skrbeti mora za red v hiši, soproga ne sme pokazati nikoli sitnega obraza, vedno mora biti dobre volje, če je bolna ali zdrava, posebno pa se mora zatajevati, kar se tiče ljubosumnosti. Zadnja zahteva pa je najbolj neopravičena z ozirom na plesalke, ki so še v novejši dobi onečščale hiše imenitnejših Japoncev. Nekaj časa sem pa so tudi na Japonskem postali bolj rigorozni v tej točki.

Mnogo bolj kruto pa, nego doslej navedene dolžnosti mlade soproge, zadevajo jo tiste, katere jej nalaga razmerje med njo in soprogovimi stariši in sorodniki. Njena prva skrb je, da si pridobi srca teh oseb, kajti le jedna besedica moževega očeta ali matere zadostuje, da se da ločiti mlada zakonska dvojica; volji roditeljev pokori se celó ljubezen moževa do žene.

Prvo vsakdanje delo ima japonska žena s svojo toaleta, katerej se žrtvuje z vso pozornostjo. Ko je gotova s toaleta, gre se poklanjat tASTU in tašči, če sta jej ta dva že sporočila, da rada sprejemata njen jutranji pozdrav. Še-le potem se sme baviti s svojo deco, katero pošlje v šolo z guvernanko. Sedaj pride na vrsto vsa hiša sploh, posebno pa kuhinja, ki je za mlado gospodinjico tolike velike važnosti, ker je odgovorna ne samo možu in njegovim starišem, ampak celó svojej deci, ako je ta ali ona jed pomanjkljiva in ako se ni uvaževala sleharna željica.

Najljublje delo je pa za japonsko gospodinjico urejevanje in lepšanje sprejemnih sob, kjer lahko razvije svoj fin okus. Dočim ostajajo naše evropske sprejemne sobe po leta in leta, razen malih sprememb, jednake, menjuje se lice japonskih sprejemnih prostorov od dne, do dne, kajti Japonci ne razloži svojih dragocenosti in umetnin vseh nakrat, ampak polagoma z rednim menjavanjem. Vnanost njegovega stanovanja se izpreminja torej vedno po njegovem okusu, kakor so sploh podvržene dekoracije doma različnim letnim časom.

Japonska žena ne živi za vnanji svet, kakor recimo francoska, posebno pa ameriška, sploh moderna žena, katerej absorbuje javno življenje najmanj tri četrtine njenega časa. Že mladej deklici se vcepijo Japonki resni nazori o poklicu ženske, tako da se jej niti ne sanja o prvej ulogi, katero igrajo n. pr. Francozinje nasproti možkim. Na Francoskem je n. pr. madama, ki se obiskuje, madama, ki daje domače zabave, madama,

katera se zahvaljuje, madama je vse, monsieur nič posebnega; pri Američankah pa je on toliko kakor nič. Svoje dni ni bila na Japonskem ženska nič, moderni Japan kaže jo kaj, v očígled svetu nekoliko bolj jednakepravno, seveda brez kršenja mozeve superioritete.

Dve ali tri leta sem protivi se japonski duh tujim šegam in nava-dam. Ženstvo se strinja z možkimi, sosebnost, ker je vojska napovedana evropejske ženske noši, katera pokvari tudi najlepši staš, kakor meni Japonka. Nedrijec jej je muka, v naših čevljih hodi kakor raca, kar se pa dostaje nakrasa in lišpa evropejskih dam, vidi se jej do skrajnosti neokusen. Z izjemo japonskega dvora in pa diplomatskih krogov, račun se evropejsko oblečena Japonka pravim pravcatim čudežem.

Kakor je Japonka preprosta v svojej noši, prav taka je v drugih svojih potrebsčinah in v dekoraciji svojega budoarja.

Stene njenega majhnega stanovanja so lesene, vrata so s papirjem preoblečeni okvirji, ključavnic in ključev pa ni. Redkokedaj gre osebno h kakemu trgovcu, in še takrat se navadno poslužuje znane Tinrikishe, koja vlečejo možki in katera nadomešča naš voz.

Ker je japonsko ženstvo tako preprosto in ker jako malo občuje z vnanjim svetom, je na glasu kot dolgočasno, ki se ne zna zabavati, kar je pa krivica. Ženstvo višjih slojev je jako omikano in slikano, govori večinoma več evropskih jezikov in se najraje pogovarja o poeziji, o glediščih, romanih in o zgodovini domačih cesaric, ki so se odlikovale po svoji modrosti, ljubezni in znamenitih činih za svoj rod.

Rade govore Japonke tudi o junaštvu svojih prednikov, o zaljubljenih, ki so se oslavili s posebno vernostjo v nesreči, nadalje o plemenitih ženah, ki so se žrtvovale za svoje može in deco. Inozemce pa izprašujejo po zapadnih običajih in jih pretresujejo z veliko živahnostjo in zanimanjem. Naše žensko prašanje v primeri z ulogo, katero igra ženstvo v Japanu in jo bo igralo še v bodoče, zanima jih in jih vznemirja prav resno.

Vse življenje japonske žene sredotoči se, kakor smo že slišali, v dolžnostih do starišev, do sebe, do moža, do svojega ognjišča, sosebnost pa do tasta in tašče. Vsak dan mora kaj čitati. Nasproti svojemu ženinu je vedno sramežljiva in ta sramežljivost jo krasi tudi kot ženo. Tacega *začasnega ljubimkanja*, ki je v nas nekaj vsakdanjega, Japonci ne poznajo, in možki, ki bi si upal priti Japonki s praznimi frazami in dvoumnimi obljubami, zapoden bi bil od nje z zaničevanjem in svetim srdom!

Tako je torej žitje in bitje japonskega ženstva, sicer v površnih očrtkih, ki so nas pa vendar malce seznanili z Japonkami.

Po nemškem priredila Márica II.

